

Валентина ПАЙТЕЛЬ,
вчителька географії Хмельницького НВК №7

Віртуальні екскурсії – шлях до пізнання

Сучасні нормативні освітні документи орієнтують шкільну географічну освіту на компетентнісний підхід, що передбачає її практичну спрямованість. Існує багато підходів до формування ключових компетентностей, але українські вчені виділяють інтегроване навчання як результат, пов'язаний з умінням використовувати знання та власний досвід у конкретних життєвих ситуаціях.

Важливою ланкою у формуванні природничих компетентностей при вивченні географії є, на мою думку, уроки в природі, уроки-екскурсії.

За роки своєї роботи на педагогічній ниві такі типи уроків були для мене чи не найулюбленішими. Мною проводилися уроки-екскурсії Подільським краєм, в долину річки Південний Буг, на метеостанцію, у штучну екосистему парку.

Зустріч дитини міста і живої природи дійсно є формуванням певного життєвого досвіду, знань, компетентностей.

Але, на жаль, життя вносить свої корективи. Реальні подорожі відкладаються, але жага до нових відкриттів триває. На заміну урокам-екскурсіям у природу можуть легко прийти уроки-віртуальні екскурсії. Інтернет дає можливість подорожувати країнами, створювати нові екскурсійні маршрути, досліджувати. Таку форму вивчення нового матеріалу я запропонувала на своєму інтегрованому уроці в 10 класі. Ми мандрували Францією.

УРОК

Тема: Франція (Французька Республіка).

Тип: вивчення нового матеріалу.

Форма: інтегрований урок, урок віртуальна екскурсія.

Обладнання: зошити, підручники, карти атласів, карти з таблицями для заповнення, контурні карти, мультимедійна дошка, гаджети, настінна карта Франції, матеріали по випереджувальних завданнях.

Мета:

– навчальна – формувати географічні компетентності шляхом складання комплексної характеристики Франції (ЕГП, населення, господарство, зовнішньо-економічні зв'язки);

– розвивальна – розвивати вміння систематизувати зібраний матеріал, шукати додаткову інформацію в інтернет-ресурсах, формувати інформаційно-технологічну компетентність;

– виховна – формувати соціальні та громадянські компетентності, загальнокультурну грамотність, спонукати до підприємливості.

ПЕРЕБІГ УРОКУ

I. Організаційний момент

Для мотивації навчальної та пізнавальної діяльності учні переглядають слайди з пейзажами Франції.

Слово вчителя:

Французькою мовою під музику:

– Любі діти, шановні гості нашого уроку, ми раді вітати вас в одній із найгарніших країн світу – Франції.

Сьогодні ми здійснимо віртуальну подорож цією країною, познайомимося з її мальовничими краєвидами, оцінимо господарський потенціал, ознайомимося з історичною та культурною спадщиною та намагатимемося щось запозичити для себе. У своїй роботі дотримуватимемося типового плану характеристики країни.

План характеристики:

1. Візитівка країни.
2. ЕГП.
3. Населення.
4. Природно-ресурсна база.
5. Загальна характеристика господарства, галузі міжнародної спеціалізації.
6. Зовнішні економічні зв'язки.

Наша робота буде різноманітною: заповнення таблиць, робота з картами атласу, контурною картою, пошук додаткової інформації в інтернет-джерелах, презентація розповідей, вирішення низки проблемних питань щодо нового матеріалу. Але найцікавішою сторінкою уроку буде робота ваших друзів, які спробували себе у підприємстві, створили експериментальні туристичні фірми та дослідили туристичний ринок кожен у своїй галузі. Вони запропонують нам свої екскурсійні маршрути.

А тепер давайте всі разом створимо презентацію Франції.

II. Актуалізація знань та вивчення нового матеріалу

1. Візитівка

Прийом «мікрофон», фронтальна робота (під музику).

1. Офіційна назва Франції – Французька Республіка.
2. Площа – 547 тис. км² (48 місце в світі, 2 в Європі).
3. Станом на червень 2023 року кількість населення становила 66 218 980 осіб.
4. Столиця – Париж.
5. Високорозвинена держава, країна «Великої сімки».
6. Державний устрій – президентська республіка, унітарна держава.

7. Склад території – 95 департаментів, особлива територіальна одиниця Корсіка, 4 «заморські департаменти», 4 «заморських території», 2 спеціальні територіальні одиниці (о-ви Майота, о-ви Сен-П'єр і Мікелон).

8. Член міжнародних організацій ООН, НАТО, ЄС.

9. Офіційна мова – французька, релігія – християнство, валюта – євро.

10. Візитівкою є комфортабельні автомобілі, надзвуківі літаки, морські судна, парфуми, модний одяг.

11. Франція відома своїми марочними винами, звідси поширились технології виробництва шампанського та коньяку.

12. Тут вперше були синтезовані целофан і нейлон.

13. Французи винайшли антибіотик.

14. Вони їдять жаб'ячі лапки та м'ясо устриць, вони винайшли майонез та безліч кулінарних рецептів.

15. Франція подарувала світові відомих учених: Ампера, Ламарка, Паскаля, Кюрі, художників Ренуаро, Клода Моне, Пікассо, письменників Дюма, Жюль Верна, Гюго, Стендаля, Жоржа Сада.

16. Вона стала батьківщиною кінематографа.

17. Французи створили та подарували США статую Свободи.

18. Про самих французів можна говорити годинами, але вони завжди привітні та ввічливі, а ще в них прийнято при зустрічі цілуватися двічі.

Слово вчителя:

Тож давайте привітаємо один одного по-французьки і почнемо нашу роботу.

2. ЕГП Франції

Практична робота. Користуючись різноманітними джерелами інформації (підручниками, атласами, інтернет-ресурсами), слід визначити особливості ЕГП Франції та заповнити таблицю (додаток 1).

План	Позитивні риси	Негативні риси

Після завершення роботи один учень відповідає біля карти.

Проблемне питання: як Франція покращила своє економіко-географічне положення? (Прокладення тунелів в Альпах, Піренеях, під Ла-Маншем тощо).

3. Природні умови та ресурси

Слово вчителя:

– Цю інформацію досліджувала наша експериментальна туристична фірма «Х». Вашим завданням буде заповнити таблицю № 2, прослухавши інформацію.

Учень-менеджер:

– Наша туристична фірма дослідила природні умови Франції, і ми вирішили працювати саме на цьому ринку. Більшу частину країни займають рівнини – Північно-французька та Аквітанська. У центральній частині знаходяться старі зруйновані гори – Центральний масив, який використовується для відпочинку. На південному заході й південному сході височать молоді гори Піренеї та Альпи. Рельєф Франції сприятливий для ведення господарства та життя людей. Клімат країни теплий, достатньо вологий. Виділяється три типи: помірний морський, перехідний до морського, субтропічний середземноморський. Ґрунти родючі – бурі та

чорноземи. Отже, рівнинність території, комфортні агрокліматичні умови сприяють інтенсивному розвитку сільського господарства Франції та визначають її як основного європейського виробника сільськогосподарської продукції.

Франція також добре забезпечена водними ресурсами. Чезир країну протікають ріки: Рона, Луара, Сена, Гаронна, Рейн. Вони мають значні гідроресурси. Ліси займають 25% території.

Мінеральні ресурси.

Практична робота. Визначити рівень забезпеченості та основні басейни мінеральних ресурсів Франції. Заповнити таблицю (додаток 2).

Мінеральні ресурси	Рівень забезпеченості	Басейни

Мінеральною сировиною Франція забезпечена недостатньо і залежить від імпорту: кам'яного вугілля мало, найбільші запаси приурочені до Лотарингії. Рудні корисні копалини представлені урановою рудою (1 місце в Європі, південь та центр країни), алюмінієвою рудою (південь країни), залізною рудою (в Лотарингії). Отже, Франція – країна, яка імпортує сировину, але наявність уранових руд визначила особливу спеціалізацію енергетики (75% електроенергії виробляється на АЕС).

Проблемне питання: ліси Франції займають 25% території, але ця країна не тільки задовольняє свої потреби в деревині, а й експортує її. За рахунок чого вона це робить? (Штучне заліснення півдня країни).

Учень-екскурсовод представляє учням віртуальну екскурсію природними об'єктами Франції. Учасники віртуальної екскурсії отримують візитівки, буклети.

4. Господарство

Учень-менеджер (туристична фірма «У»):

– Наша фірма вивчала економічне середовище Франції і, перш ніж відвідати цікаві промислові об'єкти Франції, пропонуємо ознайомитися зі спеціалізацією господарства. Франція належить до високорозвинених постіндустріальних країн світу. За обсягами промислового виробництва вона займає 4 місце після США, Японії та Німеччини.

На розвиток країни вплинули такі чинники:

I. Історичний.

A. Третя держава світу за розмірами морських володінь.

B. Тривала орієнтація економіки на фінансово-кредитну діяльність.

B. Політика дирижизму (політика активного втручання в економіку з боку держави в середині сорокових років ХХ століття у Франції).

Г. Понад 200 реформ Ф. Міттерана (80-і роки ХХ ст.).

Д. Лібералізація економіки (Ж.Ширак).

II. Капітал (фінансові й матеріальні ресурси). Податкове стимулювання інноваційної діяльності корпорацій.

III. Науково-технічний потенціал (4 місце в світі).

IV. Інтеграція (ООН, РБО, ЄС, РЕ, НАТО).

V. Трудовий і споживчий потенціал (збільшення чисельності населення іммігрантів).

VI. ЕГП (приморське, 8 країн сусідів).

VII. Природно-ресурсний потенціал (значно вичерпаний).

Характерною рисою сучасної промисловості Франції є високі темпи розвитку галузей, що визначають НТП. На світовому ринку отримали визнання аерокосмічна, військова промисловість, автомобілебудування, чорна та кольорова металургія, електротехніка, атомна енергетика, фармацевтика, парфумерія.

Франція дедалі більше орієнтується на наукомісткі галузі. Провідні позиції країна займає у виробництві робототехніки, біотехнологіях, мікроелектроніці.

Енергетика виділяється високою часткою електроенергії, що виробляється на АЕС (75%), крім того, Франція має потужні ГЕС на Альпійських та Піренейських ріках. Частка ТЕС незначна. Природний газ країна імпортує з Алжиру, Нідерландів та Росії, нафту – з країн Перської затоки.

Металургія – у цій галузі домінує кольорова металургія, алюмінієва. Третє місце в Європі. Франція є основним виробником золота в Європі.

Машинобудування – головна галузь промисловості. Займає четверте місце після США, Японії, Німеччини. Провідною підгалуззю є транспортне машинобудування. «Пежо-Сітроен», «Рено» – головні автомобільні компанії. Центрами виробництва є Париж, Монбельєр, Ліон. Надзвичайно важливою галуззю є авіаракетна. За виробництвом літаків посідає перше місце в світі (аеробуси). Центрами є Париж, Тулуза, Бордо, Мариньяні.

Практична робота. На контурних картах позначити основні центри автомобіле- та літакобудування (додаток 3).

Хімічна промисловість має широкий спектр наукомістких галузей, але відома своєю фармацевтикою та парфумерією. Важливою галуззю є текстильна. Париж вважається законодавцем мод та найбільшим центром швейної промисловості.

Велике значення має харчова промисловість – м'ясна,

молочна, марочних вин, коньяку.

Франція є відомою аграрною країною. За виробництвом зерна займає 4 місце в світі, за виробництвом цукрового буряку – 1, винограду – 2 в світі. Вона є відомим експортером сільськогосподарської продукції.

Учень-екскурсовод представляє учням віртуальну екскурсію цікавими промисловими об'єктами Франції. На пам'ять дарує візитки, буклети.

5. Франція культурна (туристична фірма «2»).

Учень-менеджер представляє фірму, роздає буклети та візитівки, учень-екскурсовод проводить віртуальну екскурсію цікавими культурними об'єктами Франції.

III. Закріплення вивченого

Проблемні запитання:

1. Що спільного у географічному положенні Франції та України? (Країни-транзитери).

2. Який французький регіон за запасами мінеральних ресурсів можемо назвати французьким Донбасом? (Лотарингія).

3. Який французький досвід Україна може запозичити для розв'язання своєї енергетичної проблеми? (Розвиток АЕС.)

4. Що спільного у спеціалізації сільського господарства Франції та України? (Вирощування цукрового буряка).

IV. Підсумок уроку, оцінювання

V. Домашнє завдання

Опрацювати §8 підручника (Безуглий В. В., Лисичарова Г.О.), скласти комплексну характеристику в зошиті, підготувати есе: як Франція вирішила демографічну проблему зменшення чисельності населення?

ДОДАТОК 1.

ЕГП країни (таблиця 1)

План	Позитивні риси	Негативні риси
Материк, частина світу, де розташована країна		
Положення щодо інших країн (назва, протяжність кордонів, рівень їх розвитку, торгові відносини)		
Вихід до морів/океанів (протяжність кордонів)		
Членство у міжнародних організаціях		
Відношення до важливих джерел сировини і палива		
Транспортно-географічне положення (транзитні шляхи, рівень забезпеченості, транспортні магістралі)		
Торгові відносини з країнами-сусідами		
Відношення до "гарячих точок"		

ДОДАТОК 2.

Мінеральні ресурси Франції. Перевірочна таблиця (таблиця 2)

Мінеральні ресурси	Рівень забезпеченості (низький, достатній, високий)	Басейни, райони видобутку
Кам'яне вугілля 	Достатній	Лотарингія (схід)
Залізна руда 	Високий	Лотарингія (схід)
Алюмінієві руди 	Високий	Південь країни
Уранові руди 	Високий	Південь країни

ДОДАТОК 3. Карта Франції

